

Upravištvilo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 6. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru
št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baum-
gartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 6. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Ponedeljska izdaja „Jutra“ izhaja
vsak ponedeljek zjutraj. — Na-
roča se posebej in velja po pošti
prejemana Din 4.—, po raznašal-
cih dostavljena Din 5.— mesečno.
Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440.
Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

LEP USPEH NACIONALNE POLITIKE NA ČEŠKOSLOVAŠKEM

**Malypetr je sestavil vladno koalicijo, ki bo imela v zbornici za-
nesljivo večino — Podpirala jo bosta po potrebi tudi Kramar in
Hlinka — Sestava nove vlade**

Praga, 2. junija. d. Designirani mini-
strski predsednik Malypetr je že večeraj
zaključil svoja pogajanja s strankami
glede sestave nove vladne večine. Poga-
janja so dovedla do uspeha tako glede
delovnega programa, kakor tudi glede
sestave vlade. Parlamentarna večina bo
obstojala iz strank dosedanje koalicije
in se razširila še s češkoslovaško obrtno
stranko. V vladni koaliciji bodo torej
češkoslovaški agrarci, češkoslovaški na-
rodni socialisti, češkoslovaški in nemški
socialni demokrati, češka ljudska stran-
ka, češkoslovaška obrtna stranka ter
nemška agrarna stranka. Po doseženem
sporazumu bo nova vlada imela 16 čla-
nov, dočim sta jih zadnji dve vladi imeli
le po 15. Agrarci bodo dobili 4, čl. soc.
demokrati 3, čl. narodni socialisti in
klerikalci po 2, obrtniki ter nemški
agrarci in soc. demokrati po 1 portfelju,
dočim bosta 2 ministra kot strokovnja-
ka vzeta izven strank. V tretjem Maly-
petrovem kabinetu bodo samo 3 novi
ministri. Vseh ostalih 13 bo vzetih iz
dosedanje vlade. Deset med njimi jih bo
ohranilo svoje portfelje, trije pa se bo-
do preselili v druge resore. Izpadla bo-
sta dva dosedanja ministra.

Danes dopoldne je ministrski predse-
dnik Malypetr poročal predsedniku re-
publike o svojih posvetovanjih in nji-
hovem uspehu. Predložil mu je tudi listo
svojega novega kabineta, ki je sestav-
ljen takole:

predsednik vlade: Jan Malypetr (čsl.
agrarci),
zunanje zadeve: dr. Edvard Beneš
(čsl. narodni socialisti),
narodna obramba: Fran Machnik
(čsl. agrarci),
notranje zadeve: dr. Josip Černy (čsl.
agrarci),
pravosodstvo: dr. Ivan Derer (čsl. so-
cialni demokrat),
unifikacija zakonov: dr. Jan Šramek
(ljudska stranka),
prosveta: dr. Jan Krčmar (izven
strank),
poljedelstvo: dr. Milan Hodža (čsl.
agrarci),
trgovina in industrija: Josip Najman
(čsl. obrtna stranka),
javna dela: inž. Jan Dostalek (češka
ljudska stranka),
pošta in telegraf: dr. Emil Franke
(čsl. narodni socialisti),
železnice: Rudolf Bechyně (čsl. soc.
demokrat),
socialno skrbstvo: Antonin Srba (čsl.
socialni demokrat),
narodno zdravje: dr. Ludvik Czech
(nemški socialni demokrat),
finance: dr. Karl Trapl (izven strank)
minister brez portfelja: dr. Fran Spi-
na (nemški agrarci).

Na novo so vstopili v kabinet agrarci
Machnik, ki je sedaj sploh prvi mi-
nister, vodja obrtne stranke Najman, ki
je bil svoječasno že minister, in socialni
demokrat Srba, ki je tudi že bil mi-
nister. Izstopila sta iz vlade dr. Alfred
Meissner, ki je po šestletni funkciji
dobi kot pravosodni minister in minister
za socialno skrbstvo izrazil željo, da ga
ne bi več sprejeli v vlado, in dosednji
minister za narodno obrambo Bohumil
Bradač, ki je določen za predsednika
poslanske zbornice.

V svojih pogajanjih je Malypetr raz-
pravljal tudi s tremi osebami iz opozici-
jskega tabora. Senator Hilgenreiner,
predsednik nemških krščanskih social-
cev, je sporočil ministrskemu predse-
dniku, da bo njegova stranka ostala v
opoziciji. Malypetr se je pogajal tudi z
zastopniki slovaške ljudske stranke po-
slancem dr. Tisom. Slovaška ljudska
stranka bo sicer ostala v opoziciji, bo
pa od slučaja do slučaja podpirala vla-

do, ako bo to v državnem interesu po-
trebno. Splošno se računa, da bo Hlin-
kova stranka jeseni tudi formalno vsto-
pila v vlado.

Največja senzacija pa je bil sestanek
med Malypetrom in podpredsednikom
narodnih demokratov prof. dr. Hoda-
čem, ki sicer ni poslanec, vendar je eden
najmerodajnejših oseb v narodni za-
jednici dr. Kramarja in Střibnoga. Ho-
dač je sporočil predsedniku vlade, da
bo njegova stranka ostala v opoziciji,
podpirala pa bo vlado v gotovih gospo-
darskih in nacionalnih vprašanjih ter bo
glasovala tudi za proračun.

Štirinajsta vlada

Praga, 2. junija. AA. Nova Malypetrova
vlada bo tretji kabinet pod njegovim pre-
sedstvom in štirinajsta vlada od ustanovitve
republike.

Prvo češkoslovaško vlado je sestavil Kramar.
To je bil splošni nacionalni kabinet
od novembra 1918 do julija 1919.

Drugo češkoslovaško vlado, takozvano
rdečezeleno koalicijo, d. julija 1919 do maja
1920 je sestavil pokojni Tusar. Ta je seste-
vil tudi tretjo vlado, prav takšno rdeče-
zeleno koalicijo, ki je vladala do septembra
1920.

Nato je sledila prva delovna vlada Čer-
nyja od septembra 1920 do septembra 1921.
Peto vlado je sestavil Beneš z zastopniki
strank in strokovnjaki. Šesto in sedmo vla-
do je sestavil Švehla na podlagi nacionalne
koncentracije. Sledila je delovna vlada Čer-
nyja do oktobra 1928.

Develo vlado je sestavil vnovič Švehla na
podlagi koalicije meščanskih strank. Sledili
sta dve vladi: Udržala, prva iz meščanskih
strank, druga, široka koalicija, iz češkoslo-
vaških in nemških strank.

Dvanajsto in trinajsto vlado je sestavil
Malypetr iz zastopnikov češkoslovaških in
nemških strank. V njegovi prvi vladi je bilo
pet češkoslovaških in dve nemški stranki,
v drugi so izstopili nacionalni demokrati.
Prva Malypetrova vlada je trajala od okto-
bra 1932 do februarja 1934, druga pa do
ostavke, ki jo je podal zadnje dni.

Senzacionalen italijanski napad na evropske vlade

**Mussolinijevo glasilo dolži nekatere evropske vlade, da
podpihujejo, podpirajo in oborožujejo Abesinijo**

Rim, 2. junija. AA. Agencija Stefani
poroča: Novi italijanski vojaški ukrepi za
zaščito Eritreje in Somalije in stališče, ki
so ga zavzele nekatere države, ki hočejo
ovirati akcijo Italije, so predmet novih ko-
mentarjev italijanskih listov.

Tako piše »Giornale d'Italia« med dru-
gim, da so za Italijo nastali dve vprašanji,
ki ju je treba čimprej urediti in ki se obe
nanašata na spor z Abesinijo. Tu gre pred-
vsem za vprašanje abesinske oborožitve in
za vprašanje, komu je ta oborožitev name-
njena. Glede prvega vprašanja opozarja
list na to, da je abesinska vojska v zadnjih
letih močno napredovala. Belgijska vojaška
mislija je bila agent neke belgijske tvornice
orožja. Voditelji te mislije so zastopali
tudi neko češkoslovaško tvornico orožja.
Vodja švedske vojaške mislije pa je zastop-
nik znane švedske tvornice orožja. Vse te
mislije so pripravljale abesinsko vojsko na
moderno vojno. Vrh tega ima abesinska
vojska med svojimi oficirji tudi ljudi, ki so
se izučili v francoski vojaški akademiji v
Saint Cyr. Abesinski piloti so se takisto
izučili v Franciji.

Nova abesinska vojska je postala nevar-

na. Zadnja leta se je opremila z velikimi
zalogami orožja. Postopna mobilizacija in
svoznice manifestacije proti Italiji v za-
dnjem času so zelo jasna dejstva. Posebno
važna je mobilizacija, ki ima vse lastnosti
napada na Italijo.

List se nato vprašuje, proti komu so na-
perjena ta abesinska oboroževanja, in od-
govarja, da je bilo to oboroževanje potreb-
no abesinskemu cesarju zaradi njegovega
notranjega prestiža. Cesar potrebuje močno
vojsko, da bi okrepil svojo dinastijo, ki je
prebivalstvo severne Abesinije še ni pri-
znalo.

Mirno zadržanje v italijanskih kolonijah,
ki so bile zadnja leta popolnoma razorože-
ne, je abesinski cesar v zadnjem času iz-
koristil za svoje vojne podvige. V tem ga
zdaj podpihujejo tudi nekatere vlade v Ev-
ropi, ki so s tem nagale abesinsko vlado
v sovražnosti proti Italiji.

List opozarja nato na najnovejši abesin-
ski napad na italijanskega kurirja in pravi,
da se komisija za ureditev incidenta pri
Ualualu še ni dobro sestala, ko se je polo-
žila že zopet poostrel, tako da ga razsodiš-
na komisija sploh ne bo mogla urediti.

Tudi nova francoska vlada zahteva izredna pooblastila

**Zakonski načrt bo predložila zbornici takoj po svoji
deklaraciji — Sprejet bo v skrajšanem postopku**

Pariz, 2. junija. AA. V terek po vlad-
ni deklaraciji, ki bo kratka, bo predse-
dnik nove francoske vlade Bouisson za-
hteval od poslanske zbornice, naj sprej-
me ves načrt zakona o izrednih poobla-
stilih vladi.

Po mnenju predsednika poslanskega
finančnega odbora Malvyja bo vlada
lahko zahtevala nagli postopek, ki dovo-
ljuje, da se vrši razprava o tem zakon-
skem načrtu že eno uro po predložitvi.

Strah pred Caillauxom

Pariz, 2. junija. AA. V parlamentarnih
krogih brde, da levčarji niso zadovoljni z
imenovanjem Caillauxa za finančnega mi-
nistra, ker se boje, da bo pri omejevanju dr-

žavnih izdatkov preveč strog. Prav tako so
a Caillauxom nezadovoljni pristaši devalva-
cije, ker se boje njegovih strogih ukrepov
v korist franka. Caillaux je že izjavil, da
bo brez usmiljenja zatrl spekulacijo proti
franku in obdržal njegovo vrednost na zlati
pariteti.

Prijazen sprejem Bouisson- ve vlade v javnosti

Pariz, 2. junija. AA. Havas poroča: Da-
našnji listi poudarjajo izredno ugodni spre-
jem, na katerega je naletela nova Bouis-
sonova vlada v parlamentarnih krogih in v
celokupni javnosti. To zadržanje obeh zbor-
nic in časopisja namreč novi vladi dopušta
prognozo, da bo Bouisson v terek dobil v
parlamentu ogromno večino.

Slovenski vinograd- niki so zborovali

Ormož, 2. junija.

Včeraj in danes sta bila tu občni zbor in
kongres Vinarskega društva za dravsko ba-
novino. Po obširnih poročilih funkcionarjev
so bila večerja volitve. Inž. Zupančič je pred-
lagal izvolitev starega odbora v celoti. Pri-
šlo je do glasovanja z listki. Največ glasov
je dobil dosednji odbor a predsednikom g.
Lovrom Petovarjem na čelu.

Na današnjem kongresu se je predsednik
g. Lovro Pelovar najprej spominjal pokoj-
nega kralja, nato pa je pozdravil obrane
udeležence. Po treh temeljitih strokovnih
referatih je sledila obširna debata in je bi-
la sprejeta obsežna resolucija z zahtevami
naših vinogradnikov. Z obsežnega zbora in
kongresa sta bili poslani vdanostni brzojav-
ki kralju Petru II. pozdravne pa ministr-
skemu predsedniku g. Jevtiču, ministru za
kmetijstvo dr. Jankoviču in banu g. dr.
Pucelj. Kongresa se je udeležil tudi narodni
poslanec g. dr. Avgust Lukačič.

Priprave za sokolski izlet v Bolgarijo

Sofija, 2. junija. p. Včeraj je prispela v
Sofijo deputacija jugoslovenskega Sokola,
na čelu s podstarešino Djuro Paunkovićem.
Delegacija je prišla v bolgarsko prestolnico,
da izvrši tehnične priprave za prihod naših
Sokolov na zlet bolgarskega Junaka, ki bo
prihodnji mesec; računa se, da se bo zleta
udeležilo več tisoč Sokolov iz Jugoslavije.

Predstavniki jugoslovenskega Sokola so
bili že na postaji sprejeti zelo prijazno. Sta-
rešinstvo bolgarskih Junakov jim je sinoči
priredilo svečan banket.

Göring na Cetinju

Cetinje, 2. junija. & Pruski ministrski
predsednik Göring, ki se mudi na letovišču
v Dubrovniku, je danes popoldne obiskal
Cetinje. Pripeljal se je s svojimi spramlje-
valci v treh avtomobilih. Ko si je ogledal
Cetinje in neposredno okolico, se je ob 15.
vrnil nazaj v Dubrovnik.

Ustanovitev kluba poslancev z Jevtičeve liste

**Za predsednika kluba je bil soglasno izvoljen predse-
dnik vlade g. Bogoljub Jevtič**

Beograd, 2. junija. p. Danes so do-
speli v Beograd še oni narodni poslanci,
ki niso prišli že prejšnje dni. Ob 10.
dopoldne je bil v sejni dvorani Narodne
skupščine prvi sestanek vseh narodnih
poslancev, ki so bili izvoljeni na državni
listi g. Jevtiča. Ko je g. Jevtič prišel v
dvorano, je bil pozdravljen z vihranim
aplavzom. Navzočih je bilo tudi večje
število senatorjev.

Sestanek je otvoril predsednik vlade
g. Jevtič, tudi ob tej priliki burno po-
zdravljen. V daljšem govoru je izrazil
svoje zadovoljstvo nad uspehi, ki so jih
dosegli narodni poslanci na njegovi listi
pri volitvah, nato pa je orisal smernice
državne in nacionalne politike, s kateri-
mi je njegova lista 5. maja šla na vo-
litve in ki so merodajne tudi za bodoče
delo vlade in nove narodne skupščine.
Pozval je narodne poslance, naj na-
daljujejo do polnega uspeha politiko, ki
jo je inavguralni blagopokojni kralj
Aleksander Uedinitelj.

Po referatu g. Jevtiča je bilo soglasno
sklenjeno, da se ustanovi klub narodnih
poslancev, izvoljenih na Jevtičevi listi.
Enako soglasno in z velikimi aklamaci-
jami je bil za predsednika kluba izvo-

ljen ministrski predsednik g. Bogoljub
Jevtič. Narodni poslanci gg. Dragiša
Cvetković, Miloje Isaković, Milenko Gli-
šić in dr. Barišević so se v imenu vseh
navzočih narodnih poslancev zahvalili
predsedniku vlade za njegovo uspešno
vodstvo državne politike, mu čestitali
na uspehu pri volitvah ter mu obljubili,
da se bodo pod njegovim vodstvom z
vsemi silami in v popolni disciplini po-
svetili delu za dobrobit države.

Jutri dopoldne ob 18. bo imel klub
svojo drugo sejo. Na njej bo razpravljao
o svoji organizaciji in sprejel tudi klubi-
bove statute. Po njihovi odobritvi bodo
nato izvoljeni še ostali funkcionarji po-
slanskega kluba.

Konferenca poslancev z Mačkove liste

Zagreb, 2. junija. n. Včeraj in danes
so bile v Zagrebu konference narodnih
poslancev, izvoljenih na listi dr. Mačka.
V začetku so konferirali samo pristaši
bivše Radičeve stranke in dr. Trumbić od
bivše federalistične stranke. Popoldne
so prišli tudi pristaši drugih skupin, ki
so kandidirali na Mačkovi listi. Konfe-
renca je bila zaključena kasno popoldne.

Volilna reforma za poljski parlament in senat

**Politične stranke ne bodo več smele postavljati kandi-
datov — Volitve v parlament bodo direktne, v senat pa
indirektne — Število mandatov bo zmanjšano**

Varšava, 2. junija. AA. Parlament je za-
čel razpravljati o načrtih zakonov za vo-
litve v parlament in senat. Vlada je nalaže
zaradi tega sklicala izredno zasedanje obeh
domov parlamenta.

Nova volilna zakona izhajata s stališča,
da je treba v bodoče preprečiti prevelik
vpliv političnih strank na volitve poslancev.
Zaradi tega v bodoče nobena politična
stranka kot taka ne bo mogla postaviti
svojih kandidatov za volitve v Sejm (par-
lament). Vrh tega bo imel senat, ki je bil
dosedaj samo nekaka druga poslanska
zbornica, povsem drugačno sestavo. Senat
bo v resnici gornji dom narodnega predstavi-
ništva z mnogo večjimi pravicami od Sej-
ma. V bodoče bo Sejm izvoljen na podlagi
splošnih volitev, člane senata pa bodo imeno-
vali predsednik republike in posebni vo-
lilni kolegiji, to je posebni volilni zbori. Po
načrtu novih volilnih zakonov ohranijo že-
nske volilno pravico, vendar je povišana sta-

rost, ki daje pravico do glasovanja. Aktiv-
na volilna pravica za Sejm se prične s 24.
letom, pasivna pa s 30.

Senatnih volitev se lahko udeleže samo
volilci, ki so prekočili 30. leto. Za sena-
torje je potrebna starost nad 40 let.

Načrti vladnega bloka bodo prodrli v ce-
loti. Po novih zakonih bo Sejm štel v bo-
doče 208 poslancev. Do sedaj jih je bilo 444.
Kandidate za Sejm bodo postavljali posebni
volilni zbori za posamezne volilne okraje,
ki jih bo 104. Vsak okraj bo volil 2 po-
slanca. Zakonski načrt o volitvah senator-
jev določa število senatorjev na 96. Dosedaj
jih je bilo 111. Predsednik republike imenu-
je tretjino, 64 pa jih bodo volili v posebnih
volilnih odborih po vovodinah. Kandidirati
bodo smele samo osebe z zaslugami za do-
movino, osebe, ki se odlikujejo s svojo iz-
obrazbo ali ki po splošnem prepričanju
uživajo zaupanje ljudstva.

Preganjanje hitlerjevcev v Avstriji

**Izsleditev tajne narodnosocialistične novinske agen-
cije — Aretacije mnogoštevilnih narodnih socialistov**

Dunaj, 1. junija. k. Kljub poslednjim
aretacijam na Koroskem in Zg. Avstriji na-
rodno-socialistična propaganda ni v ničemer
popustila, marveč se je po deželi celo še po-
večala. Dunajska policija je sedaj aretirala
celo vrsto ljudi, ki so urejali in izdajali
prepropane narodno-socialistične letake.
Med njimi so Henrik Rüdiger, inž. Kinder-
mann, dr. Stiasny, dr. Kurt Wessely, lastnik
neke novinske agitacije Otmars Sekyra,
slavni tehnik Ludvik Rithammer, dr. Al-
fred Malschowsky in ministri tajnik dr.
Herman Senkowsky. Vodja tajne ilegalne
narodno-socialistične tiskovne centrale je
bil dr. Stiasny. Pri Senkowskem so našli
večjo vsoto denarja, o čigar izvoru ni hotel
ničesar izpovedati. Sodijo, da je to poseben
tiskovni fond, v katerega so prispevali av-
strijski pristaši narodnega socializma. Pri
hišnih preiskavah so našli mnogo kompro-
mitujočega materiala.

Zaradi narodno-socialistične propagande
so policijske oblasti izvršile preiskavo tudi
pri dveh dunajskih vseučiliških profesorjih,
in sicer pri rednem profesorju za zoologijo
Krügerju na Wiesen in pri profesorju za
kirurgijo dr. Wiesentreu v Gradcu. Ker so
pri preiskavi našli v članovanju obeh pro-
fesorjev narodno-socialistično propagandno
gradivo, so obema prepovedali nadaljnja
predavanja na vseučiliščih. Prof. Krüger je
v zadnjem času predsedoval društvu nem-
ških državljanov v Avstriji. Čeprav je bil
sam avstrijski državljan. Četokrat je tudi
spremljal nemškega poslanika Papena po
njegovih potovanjih po Avstriji.

Narodna socialistična propaganda se kljub
poostrenemu režimu širi tudi na Koroskem.
V Wolfbergu je bil aretiran protestantski
pastor Föltsche, ki je bil kakor postavil
pred sodišče in obložen zaradi veleizdaje.

Ustavitev hitlerjevskega lista v Inomostu

Dunaj, 1. junija. k. Na zahtevo italijan-
skega poslanika na Dunaju so oblasti v
Inomostu ukinile glasilo emigrantov iz

Južne Tirolske »Der Süd-Tiroler«.

»Neues Wiener-Tagblatt« pravi, da je bil
»Süd-Tiroler« ukinjen zaradi svojih ten-
denčnih novic in člankov, s katerimi je
ščuval proti prijateljem Avstrije. Ta ted-
nik je bil sploh dobro znan zaradi svoje
stalne ofenzivne protitalijanske akcije, ki
se je razširila tudi preko tirolskih mej in
se ni bala ogabnih metod, laži in obreko-
vanj, da bi se Avstriji orientirali proti
Italiji. Italijanska javnost bo nedvomno
simpatično sprejela to odredbo avstrijskih
oblasti. »Oesterreichische Zeitung am
Abend« komentira ukinitve tednika takole:
Z ukinitvijo lista »Süd-Tiroler« je bil ener-
gično napravljen konec dvorezni politiki,
s katero so hoteli zasedati sovrastvo med
Avstrijo in Italijo in katere končni name-
ni so bili že preveč prozorni.

Sklicani odbori DN

Zeneva, 2. junija. AA. Pravni odbor Dru-
štva narodov, v katerem so zastopane Veli-
ka Britanija, Francija, Italija, Poljska, Ju-
goslavia, Turčija, Sovjetska Rusija in Nizo-
zemska, se sestane 24. julija.

Gospodarski odbor (Velika Britanija, Ka-
nada, Španija, Francija, Madžarska, Italija
in Sovjetska Rusija) ima sejo 1. julija.

Plen ameriških banditov

Berlin, 2. junija. DNB poroča iz Newyorka
da so ugrabitelji izpustili sina milijonarja
Weierhauserja, ker so jim izplačali 200.000
dolarjev. Polcija je izdala obširne ukrepe,
da ugrabitelje ujame.

Elitni kino Matica

Pride prekrasni film

»Neke maiske noči«

Viktor de Kowa — Hans Moser

Meštrovičeva razstava v Berlinu

Berlin, 2. junija. AA. V prostorih držav-
nega parlamenta v Berlinu je bila otvorje-
na razstava jugoslovenskega kiparja Ivana
Meštroviča. Razstava je pod pokrovitelj-
stvom predsednika pruske vlade Göringa, ki
ga je pri otvoritvi zastopal njegov posebni
odposlanec.

Organizacijo razstave sta prevzeli Nem-
ška akademija iz Monakovega in Udruženje
umetnikov v Berlinu. V častnem prireditel-
jskem odboru so med drugimi jugoslo-
venski poslanec v Berlinu Balugdič, pro-
pagandni minister dr. Goebbels, zunanji
minister von Neurath, predsednik berlinske
občine dr. Sahn in predsednik Nemške aka-
demije Hauschofer.

»Völkischer Beobachter« posvečuje raz-
stavi članek, v katerem poveljuje Meštro-
vičevu umetnost in njegovo umetniško ve-
ljavo.

ELITNI KINO MATICA

TELEFON 21-24

Danes ob 4., 7½ in 9¼ Ramon Novarro v opereti

Senzacija za Ljubljano!

MELODIJA SRCA

Senzacija za Ljubljano!

Bogat dopolnilni program!

Globoke znižane cene

Štirinajsti občni zbor Pokojninskega zavoda

Obširna razprava o zavodovem poslovanju in o bodoči zavodovi gradbeni akciji

Ljubljana, 2. junija

V dvorani mestnega magistrata se je danes dopoldne vršil XIV. redni občni zbor Pokojninskega zavoda za namene, ki so mu skoro polnoštevilno prisostvovali delegati iz Slovenije in Dalmacije.

Zbor je otvoril predsednik dr. Vilko Baltič, pozdravil navzočne delegate in posebej razvaltelja OUZD v Ljubljani dr. Jožo Bohinca kot zastopnika ministra za socialno politiko in banskega svetnika dr. Karlina kot zastopnika dravskega bana. Predsednik se je s toplimi besedami spomnil velikega kralja Udenitela. Z enominutnim molkom so navzočni počastili njegov spomin. Z odobravanjem je bil sprejet predlog, da se pošlje vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju Petru II. Prav tako so bile poslano pozdravne brzojavke ministru za socialno politiko in narodno zdravje in banom dravske, primorske in zetske banovine. Naposled se je predsednik spomnil obeh umrlih bivših predsednikov Vederjaka in Vrtovca.

V svojem poročilu je predsednik dr. Baltič navedel skupno akcijo nosilcev socialnega zavarovanja glede gospodarsko zaščitnih uredb (zlasti uredb o zaščiti delniških zavodov). Socialne ustanove zahtevajo, da se njihove terjatve izvajajo iz omejitve teh uredb in da se jim prizna enak položaj, kakor privilegiranim državnim ustanovam. Poročal je tudi, da je bil z uredbo o ustanovitvi osrednjega sklada za sanacijo bratovskih skladnic ukinitelj pokrajinski pokojninski sklad za Slovenijo, ki je doslej prispeval h kritji rent za stare rentnike. Dne 21. maja t. l. so se vršila pogajanja med češkoslovaško in našo delegacijo glede konvencije o reciprociteti v socialnem zavarovanju. Ta pogajanja se bodo še nadaljevala.

Občni zbor je nato izvolil v upravni odbor inž. Jožeta Rusa s Fale namesto Dragotina Gilčevca, ki je odločil mandat. Poročilo revizorjev o računskem zaključku za l. 1935. je bilo sprejeto soglasno.

Razprava o poslovanju zavoda

Pri razpravi o poslovnem poročilu upravnega odbora, ki je bilo že pred občinim zborom dostavljeno vsem delegatom, se je najprej oglasil k besedi g. Albin Prepeh, ki je ugotovil, da kaže lanska bilanca prizadevanje upravnega odbora, da se zboljša stanje zavoda. To ugotavlja z veseljem glede na kritiko, ki jo je iznesel na lanskem občnem zboru. Primanjkljaj, ki ga izkazuje bilanca, je znan in se je bati, da se bo donos, naložen zlasti v nepremičninah, še zmanjšal. Potrebno bo kriti ta primanjkljaj, ali z državnimi subvencijami, ali z znižanjem rent ali s povzvišanjem premij. Uprava naj v teku leta skliče anketo zavodovih interesentov ter finančno-zavarovalnih strokovnjakov, ki naj proučijo znižanje povzvišanja primanjkljaja. Glede znižanja upravnih stroškov je treba ugotoviti napredek, s štednjo pa je nadaljevati.

Podpredsednik g. Ivan Tavčar je obširno razpravljal o stanju zavoda, pri čemer je tolmačil stališče namenečencev. Veljavni zakon, ki je bil zadnjikrat dopolnjen l. 1914. je treba spreminjati, da bo ustrezal današnjim socialnim in gospodarskim razmeram. Razširiti je treba krog zavarovancev na vse ostale kategorije privatnih namenečencev (zlasti trg. strodnike, strojniče, zobotehnike itd.). Olajšati je treba tudi pogoje za dajanje, znižati predvsem starostno mejo in skrajšati zavarovalno dobo, priznati rente starejšim zavarovancem, ki so sicer dela sposobni, toda brezposelni (socialna renta za starejše zavarovance, ki so najmanj 1—2 leti brezposelni). Sedanjí rok za oćuvanje pridobitnih pravic zavarovanja (18 mesecev) je prekratek in se naj poveća v razmerju z zavarovalno dobo zavarovanja. Povečati je treba zaščito namenečencev v primerih, da delodajalec opusti prijavo ali poda nepravilno prijavo (kazenske sankcije).

Glede razširjenja pokojninskega zavarovanja je govornik postavil zahtevo, da mo-

Edgar Allan Poe: Črna mačka

Ze od otroških let so sodili o meni, da sem nestalen in neznega srca in prav zaradi te dobrosrčnosti so se mi tovariši posmehovali. Zlasti pa sem bil velik prijatelj živali in moji starši so bili tako dobri, da sem imel lahko celo kopico ljubljencev. Pri njih sem preživljal večji del prostega časa in nikoli nisem bil srečnejši kakor takrat, ko sem jih krmlil in božal. Čim starejši sem postal, tem bolj je še moja ljubezen do živali rasla; v moških letih mi je bila vir najlepšega veselja. Kdor je imel sam zveste in pametne pse, pozna hvaležnost, s katero plačajo te živali vsako ljubeznivost. Taka nesebična požrtvovalna ljubezen mora seči do srca vsakomur, kdor je spoznal omahljivo prijateljstvo in krhko zvestobo ljudi.

Zgodaj sem se oženil in presrečen sem bil, ko sem odkril pri svoji ženi enako usmerjen značaj. Ko je spoznala mojo ljubezen za domače živali, ni nikoli zamudila priložnosti, da bi mi prinesla kakšnega pravega prijatelja družabnika. Vzrejala sva ptice in zlate ribice, krasnega psa, kunce, majhno opico in mačka.

Maček je bil nenavada velika in lepa žival, docela črn in presenetljivo pame-

Ukinjenje pokrajinskega pokojninskega sklada za Slovenijo

ki je od l. 1922. dajal prispevke nosilec rudarskega, železničarskega in nameščenskega pokojja. zavar. za prevzem starih rentnikov, je bilo izvršeno brez sodelovanja Pokojninskega sklada. Uredba in pravilnik ne upoštevata onih razlogov, ki so bili svojčas merodajni za ustanovitev pokrajinskega pokojninskega sklada. Prispevek pokrajinskega pokojninskega sklada Pokojninskemu zavodu za stare rentnike je doslej znašal 450.000 Din letno. Govornik je predlagal v imenu upravnega odbora resolucijo, ki zahteva, da se v uredbi in v pravilniku izvršijo spremembe tako, da bo novi osrednji sklad za sanacijo bratovskih skladnic dolžan efektivno prevzeti vse obveze dosedanjega pokrajinskega pokojninskega sklada v dosedanjem obsegu.

Končno je govornik razpravljal o obrestovanju naložb Pokojninskega zavoda, ki znaša povprečno 6,3% in se približuje 6 odstotni bazi zavarovalno tehniškega računa zavoda. Če bi obrestovanje padlo pod 6% in bi s tem odpadla možnost za postopno kritje primanjkljaja (iz viška obrestovanja preko 6%) bi bilo treba misliti na spremembo zakonitih pravic in obveznosti.

Gradbena akcija

Nerentabilnost je pred vsem pri zavodovih zgradbah, ki donosajo le 2,2%. Niso pa vse zgradbe nerentabilne, ker nosi na primer stanovanjska hiša na Miklošičevi cesti še vedno 5,3%. Zato bo smel zavod v bodoče graditi le take hiše, kjer bo rentabilnost vnaprej zajamčena.

Lani je občni zbor sklenil, da ne bo več investiral premoženja v zgradbe. Ker pa ne gre docela prenehati z gradbeno akcijo, je upravni odbor sklenil predlagati občnemu zboru, da napravi v smislu § 59. točke 6. statuta sklep o kupovanju in prodaji nepremičnin, tako da sme upravni odbor prevzeti od svojih dolžnikov nepremičnine in lahko obdrži one nepremičnine, kupljene na dražbi, ki pokažejo ugodno rentabilnost; nadalje se pooblašča upravni odbor, da sme graditi stanovanjske hiše, ki bodo nudile primerno donosnost (najmanj dve tretjini povprečne donosnosti zavodove imovine).

Končno je podpredsednik Fr. Tavčar poročal še o znižanju upravnih stroškov, ki so sedaj skrčeni od 4 milij. Din v letu 1933. na 3,3 milijona Din v lanskem letu, odnosno od 14% predpisanih premij na 10,3%.

Občni zbor je nato soglasno podal odvezo upravnemu odboru. Pred glasovanjem o predlaganih resolucijah je delegat dr. Vrhunec zahteval spremembo resolucije glede pokrajinskega pokojninskega sklada. Uredba jamči Pokojninskemu zavodu vse zakonite pravice. Premogovniki bodo zopet prevzeli bremena za kritje obveznosti ukinjenega pokrajinskega pokojninskega sklada. Ker pa so bratovske skladnice mnogo bolj potrebne subvencije, bo v bodoče prejemal Pokojninski zavod le ono, kar mu po zakonu pripada. Pri glasovanju je bila resolucija upravnega odbora sprejeta proti glasu dr. Vrhunca.

Prav tako je bil soglasno sprejet sklep glede kupovanja in prodaje nepremičnin in glede gradnje stanovanjskih hiš z dodatnim predlogom podpredsednika Adolfa Ribnikarja, da se investiranje v nepremičnine omeji na tretjino naložene imovine. Kakor lani, je bil tudi letos sprejet predlog, da se votira znesek do 200.000 Din za sklad za podpiranje brezposelnih zavarovancev in 60.000 Din za podpore vdovam in sirotam po § 6. pravilnika o draginskih dokladah.

Pri slučajnostih je delegat Jože Golmar predlagal, da se omogoči dajanje majhnih kreditov, delegat Vlado Vrančič pa je v imenu Zveze bančnih uradnikov utemeljil predlog glede zidanja stanovanjskih hiš z malimi stanovanji, ki jih lahko najemniki odkupijo. Oba predloga bo upravni odbor upošteval pri svojih bodočih sklepih.

Ljubljanska nedelja

Ljubljana, 2. junija.

Delo prosvetne matice naših Primorcev

Sinoči je imela »Soča« »Pri levu« občni zbor. Predsednik Sancin se je po pozdravu s toplimi besedami spomnil viteškega kralja Udenitela, čigar spominu so zborovalci posvetili najprej minuto molka, nato pa trikrat zaklicali: Slava njegovemu spominu! Z živahnim odobravanjem je skupščina sprejela vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju in pozdravne brzojavke predsedniku vlade, ministru dr. Marušiču, banu dr. Pucu in predsedniku mestne občine dr. Ravniharju. Dolgoletnega društvenega predsednika bana dr. Puca, ki je v marcu zaradi prezaplenosti odstopil, je občni zbor za njegove velike zasluge za društvo soglasno izvolil za častnega člana. Društveni tajnik je v izčrpnem poročilu orisal živahno delovanje društva. Matično društvo v Ljubljani šteje 896 članov. Podružnice poslujejo v Celju, Novem mestu, na Jesenicah, v Bohinju, Murski Soboti in Lendavi. Z ostalimi emigrantskimi društvi pripravlja »Soča« posebno anketo o praktičnem delu za siromašne emigrante, ker se z njihovo bedo odpira čisto nov problem našega narodnega življenja.

Iz poročila blagajnika Sfiligaja pomemamo, da se ceni društveno premoženje na 109.000 Din. V zadnjih dveh letih je Soča razdala potrebnim emigrantom okrog 26.000 Din podpor. Predavanj je bilo v pretekli sezoni 15.

Sledila so še poročila načelnika prireditvenega oddelka mestnega svetnika Čotarja in načelnika pevskega oddelka Klavore, nato pa je zastopnik nadzornega odbora Batelj predlagal absolutni odbor, blagajniku še s posebnim priznanjem.

Za novega predsednika je bil soglasno izvoljen dr. Tone Šapla, na novo pa so vstopili v odbor še dr. Prodanc, dr. Ražem, Bačnar in dr. Boris Puc. Predsednik dr. Šapla se je v izbranih besedah zahvalil za izkazano čast in obljubil, da bo v svojem delu vneto sledil vzgledu svojega predhodnika. Društvo bo v bodoče tudi svojim podružnicam pošiljalo predavatelje in jim prirejalo obiske, da bodo Sočani po vsej banovini postali močna in enotna celota. S povabilom vseh Primorcev, ki so doslej še ostali izven svojega društva, k sodelovanju je nato predsednik zaključil lepo uspešo skupščino.

Film Z. K. D.

v Elitnem kinu Matici

Danes ob ¼3 uri popoldne originalni ruski film

SAMA

Narodni običaji v gorovju Altaju.

Vstopnina 3,50, 4,50, 5,50 in 6,50.

Številni kropilci vrhpoljskih žrtev

Vrhpoljski žrtvi ležišta na mrtvaškem odru v prosekurti bolnišnice na Zaloški cesti. Trume ljudi so prihajale danes, da počaste spomin obeh orožnikov, ki sta v vestnem izpolnjevanju svojih dolžnosti pustila svoji mladi življenji. Paznik, ki sedi pri vratih, je pripovedoval, da so prihajali kropilci že od sedme jutraj — lep dokaz, kako iskreno so se ljudje zanimali za žalostno usodo obeh orožnikov Vrička in Stefančiča.

Obe krsti z rajnkima sta v cvetju. Prav tako je predoba vsa natrpna z venci s rodnikov in prijateljev. Mnogo vencev je tudi od službenih tovarišev in predpostavljanih.

Na prosekurtu je prišlo danes tudi mnogo orožnikov iz bližnjih in daljnih krajev, ki vsi iskreno sočustvujejo s svojima mrtvima tovarišema in njihovima rodbinama. Pripovedovali so, da se je Stefančič v trpljenju močno izpremenil, med tem ko je videti narednik komandir Vričko, kakor bi spal.

Državni upokojenci so zborovali

Sinoči so v dvorani Delavske zbornice zborovali državni upokojenci. Občni zbor je otvoril poslevoedeči podpredsednik svetnik g. Vidmar, ker je bil predsednik Društva državnih upokojencev, višji davčni svetnik g. Lilek zaradi bolezni odločil predsedništvo, ter je po nagovoru prebral pismo narodnega poslanca g. dr. Rika Fuca, ki se v njem zahvaljuje za vabilo na zbor ter prosi oproščenja, ker se zborovanja ne more udeležiti. V pismu zagotavlja, da bo vselej podpiral borbo upokojencev, da dosežejo svoje pravice. Podpredsednik je nato z grenkimi besedami ugotovil pičo udeležbo in prosil, naj bodo kritizirajoči člani jasni in naj povedo izvedljive smernice, po katerih bo mogel bodoči odbor še stvarneje delati, kakor je dosedaj.

radh svoje stare zvestobe pred oči. Moja bolezen je začela čedalje huje gospodovati nad menoj — kaj je huje kakor namnjenje k pijači? — in naposled je občutil tudi Pluto, ki je postal že star in čemeran, posledice moje razdraženosti. Nekega večera, ko sem se vrnil pijan iz svoje stalne krčme, se mi je zadelo, da se me maček ogiblje. Pograbil sem ga in iz strahu pred mojo jezo me je ugriznil v roko. V tem trenutku me je popadla dvojna besnost. Samega sebe nisem več spoznal. Bilo je tako, kakor bi bil iznenada izgubil vse moj nekdanji razum. Peklenska hudobnost, ki jo je podžgal alkohol, je razburila vse moje živce. Vzel sem nož iz žepa, ga odprl, pograbil ubogo žival za vrat in ji nalašč iztaknil oko. Še zmeraj me izpreletava zdaj vroče zdaj hladno, ko popisujem to podlost.

Drugo jutro, ko sem pijanost prespal in se spet zavedel, me je zaradi tega okrutnega dejanja obšel občutek, ki je bil nekako med grozo in kesanjem. Toda bil je le površen, bežen občutek, ki moje duše ni prevzel. Spet sem se predal nezmernosti in spomin na moje dejanje je zamrl v vinu.

Med tem pa je začel maček ozdravljati. Prazna očesna votlina je bila res gnusna, toda vse je kazalo, da žival ne trpi bolečin. Kakor prej je hodila po hiši, toda iz razumljivih vzrokov je pre-

Po pozdravu delegatov z dežele se je podpredsednik spomnil največjega dobrotnika jugoslovenskega naroda, blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. in zborovalci so trikrat zaklicali »Slava!«, a mlademu vladarju trikrat »Živel!« Nj. Vel. kralju Petru II. se je odposlala tudi udanostna brzojavka.

Govornik je zatem očrtal pomen organizacije državnih upokojencev in ostro grajal tiste mlačneže, ki jim je preveč odšteli tri dinarje mesečno za članarino. Društvo je v teku svojega delovanja doseglo marsikako socialno izboljšanje za staroupokojence. Med drugim plačujejo po zaslugi njegovega prizadevanja kuluk le od osnovne in položajne plače, imajo popust pri trgovini, v kopališčih, pri pogrebnem zavodu in drugod. Te dobrote uživajo vsi člani. A doseglo bi se še mnogo več, če bi bili organizirani vsi, zakaj le v močni organizaciji je uspeh. Toda v društvu ni veljavana niti večina staroupokojencev.

Za predsednikom je dal izčrпно poročilo tajnik g. Spende, ki je prikazal vso silno borbo odbora v preteklem letu z različnimi faktorji, od katerih volje zavisti bolj ali manj uspeh organizacijskega in socialnega dela. Opisal je bedo upokojenca, zahteval, da se staroupokojencu dovoli postranski zaslužek in da se ukine vplačevanje prispevkov v pokojninski sklad, govoril je o pravici do voznih olajšav in o zahtevi po izenačenju ter nazadnje izrazil toplo zahvalo bivšemu finančnemu direktorju v Ljubljani g. dr. Valjavcu za ves njegov nesebični trud za upokojence.

Kljub vsem križem in težavam izdaja društvo lastno glasilo, ki ga po večini razpošilja zastoj, nadejajoč se, da z njim dvigne organizacijo v res močan faktor.

Po blagajniškem poročilu je preglednik računov predlagal odboru razrešnico s pohvalo. Zborovalci so predlog soglasno sprejeli.

Debata je bila mestoma zelo živahna zaradi mariborske podružnice, ki se je odcepila zavoljo nekaterih nezadovoljstev.

Pri volitvah je bil za predsednika izvoljen predsednik upravnega sodišča dr. Vrtančnik. Ob koncu zбора so se nekoliko izpremenila pravila.

Občni zbor Društva orožniških upokojencev

se je vršil danes v »Novem svetcu«. Po pozdravnem nagovoru predsednika g. Lipoglavškega so zborovalci stoji počastili blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. s trikratnim »Slava«. Članom društva gre za prav iste interese kakor državnim upokojencem, le da so ti kot nižji uslužbenci še huje prizadeti. Narodna poslancema g. dr. Riku Fuču in g. Mohoriču so poslali resolucije s spomenicami, vsem poslancem dravske banovine pa spomenice, da se zavzamejo zanje na odločujočih mestih.

Društvo šteje okoli 370 članov v vsej banovini. Svoje delegate so poslali na zbor Maribor, Celje, Kočevje, Kranj in Novo mesto.

Za predsednika je bil izvoljen spet g. Ivan Lipoglavšek in za tajnika g. Fran Klemenc.

Združenje zemljiškoknjižnih uradnikov

je zborovalo danes v justični palači. Predsednik g. Jožko Ziherl je otvoril zbor in se med drugim zahvalil predsedniku apelacijskega sodišča g. dr. Vrančiču in personalnemu referentu pri apelacijskem sodišču in sodniku okrožnega sodišča g. dr. Juvancu za naklonjenost in za umevanje socialnega stanja zemljiškoknjižnega uradništva.

Tajnik g. Jožko Medved je podal poročilo o delovanju društva, ki beleži nekaj lepših uspehov, blagajnik g. Janko Gostič je poročal o stanju blagajne, nato pa so zborovalci dali odboru soglasno razrešnico in za predsednika ponovno izvolili dosedanjega aglignega predsednika višjega pisarniškega oficijala g. Jožka Ziherla, za tajnika višjega sodnega oficijala g. Jožka Medveda, za blagajnika pa višjega pisarniškega oficijala g. Janka Gostiča.

Debata je bila glede bodočih nalog združenja zelo obširna. Ko se je g. višji pisarniški oficial g. Gorišč poslovil od zborovalcev, ker odhaja venko, je predsednik

g. Ziherl zaključil zborovanje z ugotovitvijo, da vlada med zemljiškoknjižnimi uradniki res lepa harmonija, ki obljublja še intenzivnejše delo v bodočnosti.

Umetniški razstavi pred pošto in v Jakopičevem paviljonu

Med prireditvami, ki so bile deležne živahnega zanimanja občinstva, zavzemata posebej častno mesto obe umetniški razstavi. Malesa pred pošto in skupna razstava Društva likovnih umetnikov v Jakopičevem paviljonu. Akad. slikar Miha Males je revijo svojih grafičnih del, s katero je prav lepo in uspešno uvedel tip umetniške prodajne razstave v najprometnejšem trgovskem središču mesta, danes zaključil. Razstavljalci v Jakopičevem paviljonu pa so svojo prireditev šele dobro začeli, a vendar beležijo že nekaj pomembnih uspehov. Na tej razstavi, ki je izčrpen obseg predstavlja dela naših upodabljalovih umetnikov vseh struj in rodov, je zlasti lepo zastopana mlada in najmlajša generacija, ki prinašata v našo likovno umetnost mnogo novega, svežega duha. Razveseljivo je, da kaže tudi občinstvo mnogo zanimanja za delo teh mladih in ne nekaterim med njimi (Pavlovce, Slapernik, Sedej) že takoj ob otvoritvi prejel nekaj naročil. Gostom, ki so za te dni prišli v Ljubljano od vseh strani, toplo priporočamo obisk.

V šahovskem dvoboju med dravsko in savsko banovino so zmagali Dravci

V veliki dvorani »Uniona« se je danes popoldne vršil šahovski dvoboj med reprezentancama dravske in savske banovine. Dvoboj, ki se je pričel ob 14. in trajal do 21., se je odigral na 20 deskah. Ljubljanci niso nastopili v najmočnejši postavi in sta manjkala dr. Vidmar in L. Gabrovšek, savska banovina pa je bila kompletna in so igrali znani mojstri Vuković, dr. Drezga in dr. Kalabar. Čas razmišljanja je bil določen za 32 potez v dveh in pol ure. Določen je bil naslednji red (prvoimenovani so beli): 1. deska Vuković (S) — Pirc (D), 2. Poljanec (D) — dr. Drezga (S), 3. inž. Tekavčič (S) — M. Vidmar (D), 4. Šorli (D) — dr. Kalabar (S), 5. Agapjev (S) — Furlani (D), 6. Sikošek (D) — dr. Dumič (S), 7. Rojčič (S) — Preinfalk (D), 8. prof. Stupan (D) — Rožič (S), 9. Gorsk (S) — Longer (D), 10. J. Gabrovšek (D) — Avirovič (S), 11. Bayer (S) — C. Vidmar (D), 12. Čibic (D) — Grenčarski (S), 13. Židovec (S) — Ostanek (D), 14. šiška (D) — Filipčič (S), 15. Zagar (S) — Šavli (D), 16. Peterman (D) — Petrič (S), 17. Kukovec (D) — Tenner (S), 18. Petek (S) — Marek (D), 19. Mešiček (D) — Kraljevič (S), 20. Savič (S) — Geržinič (D). Od dravske banovine so zmagali Mešiček, prof. Stupan, Šorli, Gabrovšek, Furlani, Longer, Vidmar M., Čibic in Preinfalk, remis pa so dosegli Peterman, C. Vidmar, Pirc, Marek, Sikošek, Kukovec in Ostanek. Zmago za savsko banovino so dosegli edino Zagar, dr. Drezga, Filipčič in Savič. Končni rezultat 12 in pol : 7 in pol za dravsko banovino je jako časten, posebno ker je dravska banovina na prvih desetih deskah, kjer so igrali najmočnejši igralci, dosegla rezultat 8:2 v svojo korist. Prireditve je posetil tudi ban dr. Puc. Podrobnejše poročilo sledi.

Ogenj na Galjevici

Sinoči je na Galjevici začelo goreti v baraki zasebnice Marije Jordanove, ki je bila odstavna. Ogenj se je naglo širil in je bila nevarnost tudi za druge hiše. K sreči so bili poklicni gasilci naglo na mestu in so ogenj pravočasno zajeli. Zgorelo je nekaj opreme in obleke. Kako je ogenj nastal, ni znano, govore pa, da je bil podtaknjen.

Gasilne vaje v Ljubljani

Danes popoldne je ponovno zbudil pozornost Ljubljancov gasilski rog, ki je odmeval po ulicah. To pot pa ni bilo nevarnosti, nego so imeli prostovoljni gasilci običajne letne vaje in so se zbirali pred Delavskim domom, kjer je navidezno nastal požar. Tja so prihiteli prostovoljne gasilske jedinice iz Ljubljane, z Barja, iz Most, Šiške in bližnje okolice. Pri gašenju in reševalni akciji se je videlo, da imata Ljubljana in njena okolica spretne čuvarje domov.

Živahna velesejska nedelja

Velik uspeh gasilske razstave in modne revije

Ljubljana, 2. junija.

Kakor je bilo pričakovati, je velesejem takoj prve dni privabil izredno veliko število posestnikov. Navzlic nagajivemu vremenu z malimi plohami je bilo zlasti danes na velesejmu nenavadno živahno vrvenje. Po ugotovitvah velesejske uprave je bil danes posest neprimerno boljši nego lani na prvo sejsmo nedeljo. Letošnji velesejem pa za svojo petnajstletnico ni ostal samo zvest tradiciji, da združuje v sebi vso mlado moč našega gospodarstva, temveč se je potrudil, da nudi za to petnajstletnico še prav posebne privlačnosti. Posebno omembo zasluži izredno bogata in nazorna gasilska razstava, ki je prva te vrste v Jugoslaviji in je prirejena v prav velikem obsegu. Z nazornimi razstavnimi predmeti nam prikazuje zgodovino gasilstva in njegov razvoj v zadnjih 50 letih, prikazuje nam najmodernejšega gasilsko orodje in obrambna sredstva proti požarom ter napadom iz zraka, ves gasilski material in vso obsežno organizacijo gasilstva v Sloveniji.

Za naš ženski svet pa je brez dvoma najbolj privlačna razstava »žena in obrta« v vsakodnevno modno revijo, ki je že v prvih dneh postala prava senzacija velesejma. Prirediteljem te modne revije moramo priznati, da jim je uspelo pripraviti prireditve naravnost veleestno in obenem decentno, tako da noben obiskovalec ne sme zamuditi prilike, da bi si jo ne ogledal. Modna revija se dnevno predvaja popoldne ob 4. in zvečer ob 8. Tako večerjak kakor tudi danes je bila umetniško opremljena dvorana za modno revijo v paviljonu »K« nabit polna in je občinstvo z živahnimi aplavdiranjem izrazilo svoje priznanje vzornim kreacijam. ki so jih predvajali ljubljanski modni saloni: Bazanella, Grošelj, Hity Lukež, Kancler, Mihalčič, Molan, Možina, Nives, Raška, Ravnihar,

Kupujte domače blago!

Dogodki po širnem svetu

Hermann Göring v Budimpešti

Pruski ministrski predsednik Göring se je dal v Budimpešti slikati z madžarskim ministrskim predsednikom Gombösom

Francozinje s plinskimi maskami

Zveza Ženske pomoči v Parizu je poslala francoski zbornici vloga, v kateri zahteva plinske maske za vse ženske, in sicer brezplačno. Zveza pravi, da ne gre, da bi bile v primeru zračnih napadov opremljene z maskami samo tiste ženske, ki si jih lahko kupijo.

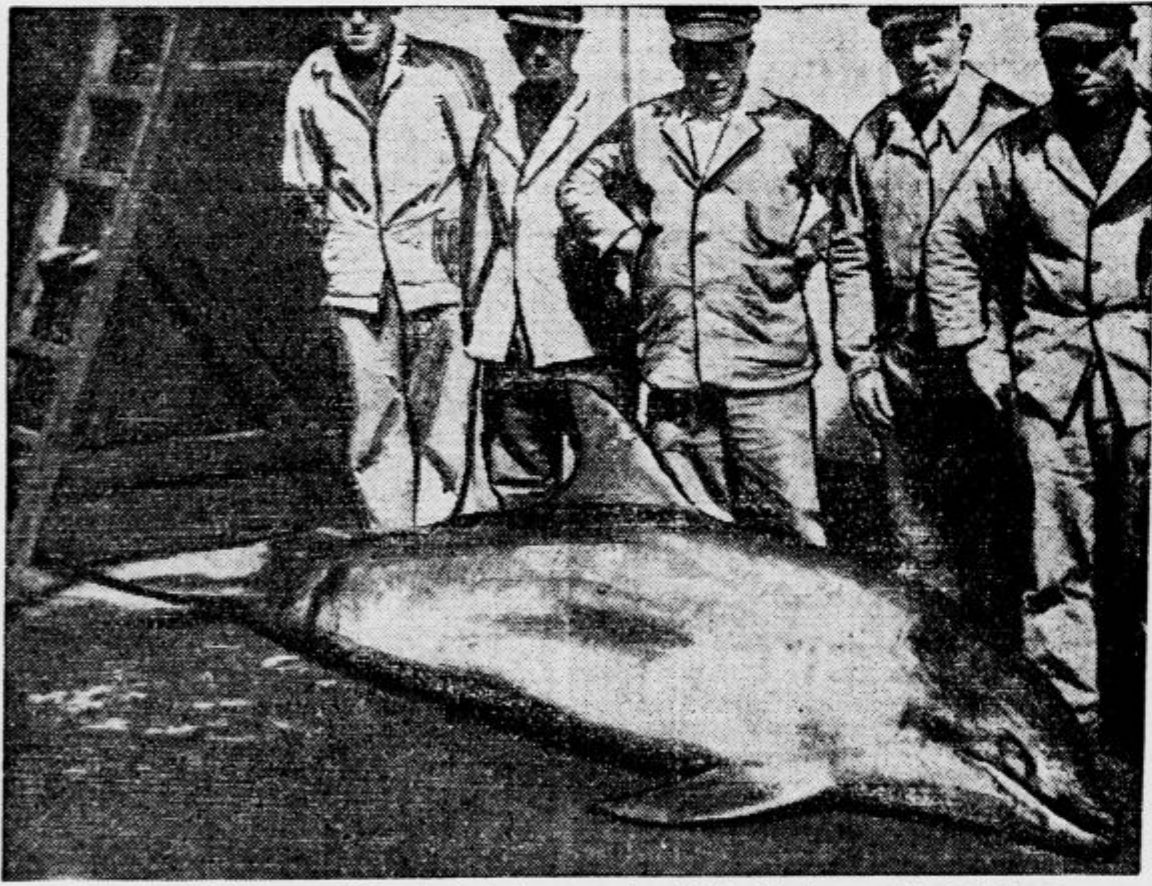
Nova odprava na Mount Everest

Iz Bombaya pomoči v Parizu je poslala pod vodstvom Higha Rutledgea zapustila Darjeeling. To je že četrta angleška ekspedicijska, ki bo skušala naskočiti 8852 m visoko goro. Zadnja odprava, ki jo je takisto vodil Rutledge, je odrinila na pot 1. 1933 ter je dosegla višino 8570 m.

„Pušelj“ na klobuku

Pariška moda si izmišlja vedno kakšno presenetljivo malenkost, ki si utre kmalu svojo pot v svet. Zadnja novost, ki jo kažejo pariški modni listi, je n. pr. nekakšen čopič za pudranje iz labudjega puha na spomladanskih klobučkih. Kakšen pomen ima ta čopič, bržkone niti izumitelji sami ne bi vedeli povedati.

Težak Petrov blagor

Francoški ribiči so ujeli zadnje dni nenavadno težko belugo, ki daje kaviar

Zdaj sem bil ves beden, tako beden, da bolj nisem mogel biti. Žival brez pameti, naslednja tiste, ki sem jo brez pomišljanja ubil, navadna žival je mogla meni, človeku, po božji podobi ustvarjenemu človeku, pripraviti tako neznosno muke! Gorje mi! Ni mi bilo več usojeno, da bi še kdaj užival mirno uro, ne podnevi ne ponoči. Čez dan me ni pustila žival nikoli samega in ponoči sem skoraj vsako uro planil z nepoplenim strahom pokoncu iz strašnih sanj in vselej se mi je zdelo, da čutim na licih vročo sapo pošasti. Težko je ležalo njeno telo na mojem srcu, kakor mora, ki tlači vso večnost, pa se je ni moglo otresti.

Nekega dne me je žena spremila v klet, kjer bi moral opraviti neko domače delo. Stanovala sva v stari hiši, ker sva bila elromašna. Mačka mi je sledila po strmih stopnicah in le malo je manjkalo, da nisem zaradi nje padel na glavo. To me je ujezilo do besnosti. Pozabil sem tisti otročji strah, ki je doslej zmeraj ohromil moje roke, pograbil sekiro in udaril za živaljo s tako silo, da bi jo bil gotovo ubil, če ne bi bil zgrešil. Tedaj pa se je vrgla žena proti meni. Zaradi tega vmešavanja sem postal živ hud. Iztrgal sem se ji iz rok in jo udaril s sekiro po glavi. Brez glasu se je na mestu zgrudila.

Takoj po tem gnusnem zločinu sem se hladnokrvno pripravil, da bom truplo skrnil. Vedel sem, da ga ne morem spraviti

iz hiše ne podnevi ne ponoči, ne da bi me sosedje opazili. Vse polno načrtov mi je blodilo po glavi. Za trenutek sem mislil, da bi bilo najbolje, če bi razsekla truplo na drobne kose in ga sežgal. Potem sem ga hotel zakopati v klet, malo nato pa sem že premišljal, ali ga ne bi rajši zagnal v vodnjak na dvorišču ali pa spravil v zaboj in poklical postreščka, da ga odpelje stran. Naposled sem se domislil izhoda, ki se mi je zdel neprimerno boljše, kakor vsi ostali načrti. Sklenil sem zatičiti truplo v klet, kakor so delali po starih poročilih srednjeveški menihi s svojimi žrtvami.

Klet je bila za uresničenje tega načrta kakor nalašč. Zidovi so bili šele pred kratkim ometani z debelo plastjo malte. Razen tega je bila ob eni strani vdobina, ki je bila namenjena za dimnik in bi se dala zazidati in tako zbravati s zidom. Prav nič nisem dvomil, da se bodo dali zidni kamni z lahkoto izkopati. V votlino, ki bi se tako povečala, sem mislil potisniti truplo in upal sem, da bom odprtino lahko potem spet tako zadelal, da nihče ne bo mogel nič sumiti.

Moj račun je bil pravilen. S krampom sem kamne hitro izkopal. Potem sem oprežno položil truplo ob notranjo steno, ga v tej legi podprl in luknjo zazidal brez posebnih težav, da je bilo vse prav tako kakor prej. Z vso previdnostjo, ki si jo morete misliti, sem si znal priskrbeti malte, peska in žime, vse skupaj zmešal, da sem

Krojač — plemenitaš

William Brown, krojač iz Sheffielda, prejme prihodnji mesec plemenitaški naslov »Sir«. Ne prejme ga pa zavoljo svojih zaslug za moško modo, čeprav si jih je tu na vsak način pridobil, temveč zavoljo tega, ker je velik del svojega znatnega imetja oddal za zatiranje brezposelnosti. Iz svojega žepa je v ta namen finansiral cestna dela. Brown še vedno lastnoročno vrši svojo obrt in jo bo še dalje izvrševal navzlic »Siru«.

Roman na manšetah

Pariški pisatelj Gaston Fondard je dovršil nov roman o življenju brezposelnih pod seinskimi mostovi. To življenje je proučeval čisto med njimi samimi in pri tem je cela poglavja romana zapisal na svoje manšete, ki jih je pozneje poslal svojemu založniku. Ta nenavadni rokopis je odkupil sedaj neki pariški muzej kuriozitet.

Tudi lepota!

Madžarska kolonija v Parizu je izvolila svojo rojakinjo Eno Feherjevo za miss Madžarsko 1935. Od njene lepote Parižani menda ne bodo omamljeni

Iz akvaristove torbe

O vodni favni in flori v ljubljanski okolici

V vsej poletni lepoti se nam že kaže priroda. Polje v najlepši rasti, gozdovi košati, v lokah hodimo po mehki, s cvetličami preprejeni preprogi, v jarkih in jamah pa cvetijo vitka perunika, nežna vodna zlatiča in blagodušni pljučnik. V preteklem mesecu so krasile obale rumene kalužnice, na njihovo mesto so stopile zdaj zale spominčice, božajoče s svojo mlo modro barvo oči ljubitelja akvarista. V obotnih jarkih Hauptmance vidimo lepo, še zmerom premalo čislano rastlino, ki nas spominja na floro ravniških dežel ali pa na rastlinstvo davnih zemskih dob. To je neka vrsta vodne kislice (Rumex) s slokimi, dolgimi, sulčastimi listi — lep okras za sobni, a zlasti za vrtni akvarij. Ljubitelju pade že zaradi svoje velikosti takoj v oči, posebno v poletju, ko se pobarvajo listi delno rdečkasto.

V stari Ljubljani tik Komina pa cveti mrzličnik s svojimi rožnato belimi puhačnimi cvetovi. Zapadni cestni jarek ob Izanški cesti od barske šole naprej, ki je bil doslej za mnoge akvariste dobavljiv ploščatolistnega pljučnika, je pa popolnoma očiščen in brez vegetacije. Prikladne rastline za akvarije najdemo v Istri tik pod mostom na poti čez Hauptmance in pa tudi v drugih, to pot križajočih jarkih.

Pod omenjenim mostom preko Ise je bilo opaziti nedavno ničkoliko pisank (Alburnus bipunctatus) v strnjanih množicah pri drsti. Pravcati ribji raj je pa v dolnji Ljubljani. To dejstvo spoznamo že na tem, da je zlasti v poletnih mesecih razvrščeno ob Ljubljani od Fužin pa tja do izliva vedno obilo ribičev, ki s potrpežljivostjo namakajo z vabo opremljene trnje v rahlo valujočo Ljubljano, a to zmerom z uspehom. Razne ribe se obešajo na trnje. Platnice, podusti, mreže, ogrice in tu in tam, vsakakor pomotno, kak lipan, ki ga moraš oprežno sneti s trnka in ga spustiti, kajti pleniti je in ni za vsakogar. Bolj redko natakneš tudi kakega upiravca (Aspro streber), ki je zelo zanimiva riba iz rodu ostržev. Siromak ne zna plavati, temveč se premika po dnu kakor kapelj, kateremu je po počeznih temnih progah tudi podoben. Upiravec zahteva s kisikom nasičeno vodo, sicer ga najdemo lepega dne z odprtim gobčkom na dnu — znamenje, da se je zadušil. V akvariju s prezračevalnikom ga lahko gojimo tudi med drugimi ribami. Ker je nočna riba, ki tiči čez dan v kakem temnem kotičku, mu damo razkosanega deževnika šele zvečer, sicer ga požro ostale ribe. Ribolov v doljem delu Ljubljane je v rokah g. inženjerja Dimnika in je zelo cenjen.

Most na Fužinah, kašeljstki most in pa tolmun pri izlizu Dobrunjščice v Ljubljano pri vasi Zavogljah so zbirališča ribičev. Vsakomur, ki si želi pomiriti svoje živce, je priporočati posebno ta del Ljubljane ne samo zaradi tega, ker je bivanje pri vodah znano pomirjevalno sredstvo za živce, temveč v glavnem zaradi tega, ker se nikomur ni potrebno jeziti, kajti nikdo se ne vrača s praznimi rokami domov.

V jarkih tik pod zaloškim hribom, a zlasti v kotanji Dobrunjščice pod zavogeljsko žago, ki je prilepljena ob obalo kakor gnezdo, je pa tudi za akvarista dovolj posla. Najmlajši zarod se bo kmalu pokazal in oni, ki se zanj zanimajo, si lahko nalove od vsake vrste nekaj ribic. Opozorjam na dejstvo, da imajo člani Kluba akvaristov pravico akvarirati v vodah posestnikov in zakupnikov, včlanjenih v Ribiškem društvu. Kdor se včlani v klub, dobi člansko izkaznico in s tem pravico za akvariranje in lovjenje ribic, kolikor jih zase potrebuje.

Ker je tiskarski škrtar v zadnjem članku zbral samo eno črtico črke m, je nastal iz guramija gurani, kar naj bo s tem popravljen. Priporočali smo guramije in veleperke onim akvaristom, ki ne razpolagajo z večjimi akvariji, ker so te ribe neodvisne od prostega kisika v vodi, temveč si jemljejo v presledkih po mehurček zraka. Zanimivi so pa še zato, ker si grade penasto gnezdo, kjer se zarod izleže, ki ga starši skrbno negujejo. Gurami, makropodi, trihogastri, kolize, bete, ctenopsi, vsi pripadniki iz rodu osfomenid (Osfomenidae) so torej za manjše posode. Ker so te ribe tudi sicer precej trdne, so kakor ustvarjene za akvarije, samo da zahtevajo toplejšo vodo. Vsak vsaj malo izkušeni akvarist jih bo z lahkoto gojil, med tem ko bi se pa ribice, ki dihaajo skozi škрге, le mučile v premajhnih posodah. Klub akvaristov naroča po želji dovolj števila članov ribice iz tujine.

Čuditi se moramo, da so ribe iz rodu osfomenid še dandanes bolj redke v akvarijih ljubiteljev toplovodnic, presenetljivo pa je, da ni na razpolago dovolj mladičev, vzgojenih od naših akvaristov. Odgoja rib tega rodu ni težavna, kajti glavno delo pri odgoji vrše stari sami.

Kupuj domače blago!

palico, ki sem jo imel slučajno pri rokah, po zidu in sicer prav na tistem kraju, kjer je bilo skrito truplo moje ljubljene žene.

Bog naj mi bo milosten in naj me obvaruje krepelj smrtne sovražnika! Komaj je utihnil odmev mojih udarcev, že se je začel odgovor iz groba za zidom! V začetku je zvenel pridušeno in ubito kakor otroško čebljanje, potem pa so postali glasovi čedalje močnejši, kakor zatekle, vreseče stokanje, ki ni bilo prav nič podobno človeškemu zvokom. Bilo je tuljenje in jadikovanje, napol smrtni strah, napol zmagoslavje, kakor iz pekla, kjer vrese na večno pogubljenje obsodeni med zasmehljivim vriskanjem hudicev.

Ali naj še popisujem, kaj se je zgodilo v meni? Brez zavesti sem se opotekel proti nasprotni steni. Uradniki so na stopnicah ostali nekaj trenutkov kar otrpli od groze in strahu, trenutek nato pa je bilo že tucet močnih rok pri delu, da prederejo zid. Vdal se je in vsi hkratu so zagledali truplo, ki je bilo krvavo in že napol razpadlo. Na njegovi glavi pa je čepela s široko razprtimi rdečimi gobcem in edinim lesketajočim se očesom strašna žival, katere peklenska moč me je zapegljala k umoru in katere izdajalski glas me je zdaj tudi izročil krvniku. S truplom vred sem zazidal tudi to peklenko strašilo.

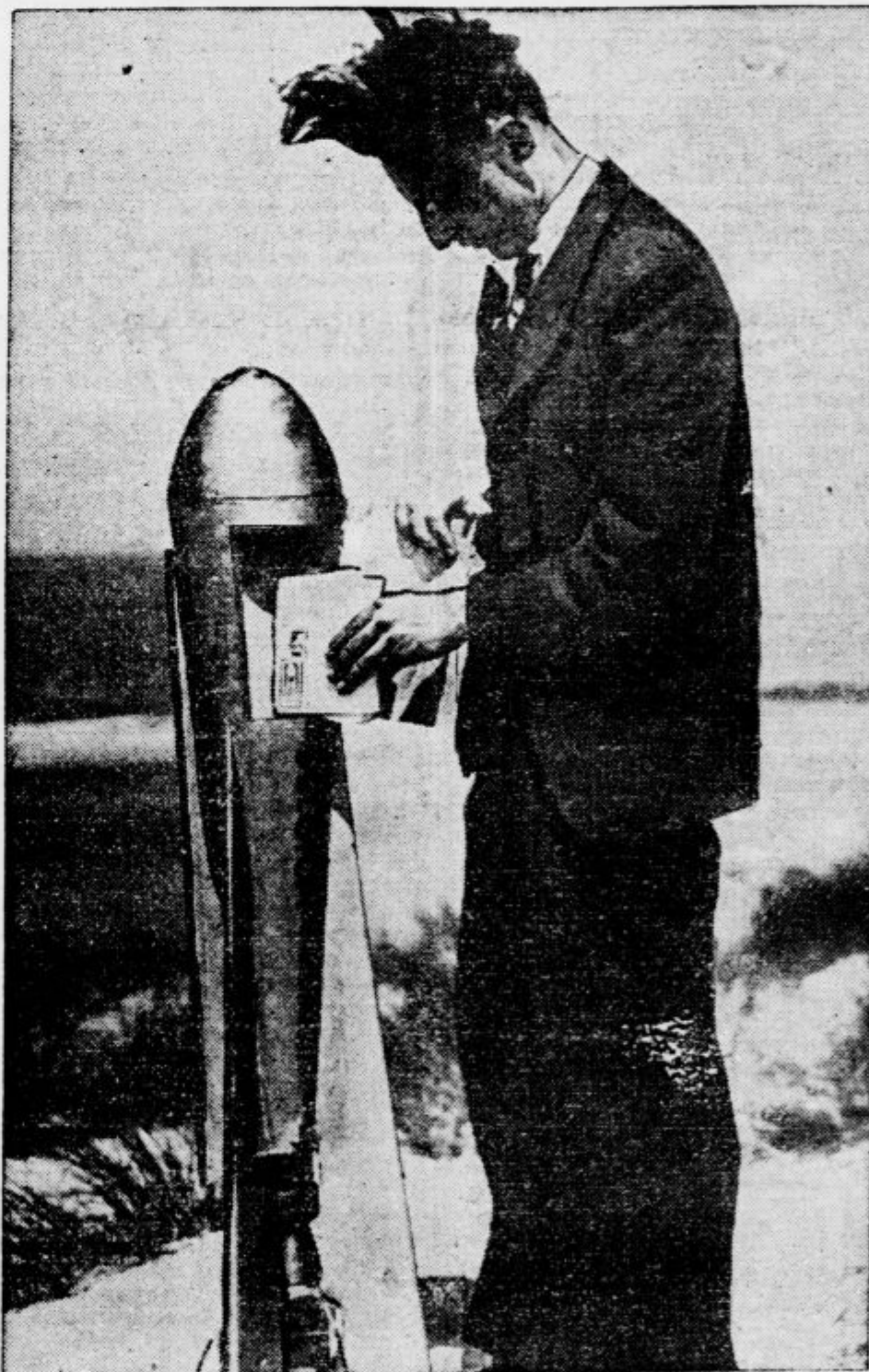
(Iz »Zgodb groze« prevedel B. R.)

Kultura rož v Franciji

V Parizu so pred dnevi otvorili razstavo rož, ki kaže najuspešnejše vrtnarske pridelke te stroke

Nov poizkus s pošto raketo

Belgijski inženjer Roberti dela poskuse s pošto raketo, ki naj bi frčala v višini 1500 metrov

dobil dober omet, ki se od prejšnjega ni prav nič razlikoval in z njim skrbno pokrili novi zid.

Moje naslednje delo je bilo, da sem pogledal za mačko, ki je zakrivila to nesrečo, kajti trdno sem se odločil, da ubijem tudi njo. Če bi mi bila tisti trenutek pri tekle na pot, bi bila njena usoda zapečatenjena. Toda žival, ki jo je menda moja besnost posvarila, je nedvomno vedela, da mi ne sme priti pred oči, dokler bom takšne volje. Ne morem popisati prijetnega občutka olajšanja, ki me je prevzel, ko tega strašila ni bilo nikjer. Tudi ponoči se mi ni prikazala, tako da sem spet prišel, kar sem jo vzel v hišo, trdno in mirno spal. Da, res sem spal — čeprav je obteževal moje vest umor!

Drugi dan je minil in tretji za njim. Ne da bi se bila moja mačka kaj pokazala. Kakor bi se bil že vsega osvobodil, sem lahko prosto dihal. Strah je grozno žival za vselej pregnal. Nikoli več je ne bom videl in brezmejno srečen sem bil zaradi tega. Zavest črnega zločina me je kaj malo motila. Na nekaj vprašanj, ki so mi jih zadali, sem z lahkoto odgovoril. Tudi hišno preiskavo sem seveda imel, toda kakor se samo ob sebi razume, niso pri njej ničesar dobili. Mirno sem lahko gledal v srečno bodočnost.

Četrty dan po umoru je prišla neprilakovana policijska komisija v moje stanovanje, da bi še enkrat natanko preiskala

vso hišo. Ker sem bil trdno prepričan, da kraja moje skrivnosti sploh ne bo moglo odkriti, nisem izdal niti sledu zadrege. Uradniki so zahtevali, naj jih spremljam pri njihovem iskanju. Nobenega oglja, nobenega kota niso izpustili, ne da bi ga bili preiskali. Tretjič in četrty so šli v klet. Niti trenil nisem z očesom. Srce mi je tako mirno utripalo kakor nedolžnemu otroku, ko spi. Mirnodušno sem hodil po kleti od kota do kota. Roke sem na prsih prekril. Naposled so uradniki menda mislili, da so storili že dovolj dobrega in so se začeli pripravljati, da zapuste hišo. Moje veselje je bilo preveliko, da bi ga bil mogel prikrivati. Kar nekaj me je prišlo, da bi ga pokazal, pa naj že bo samo s kakšno zmagoslavno besedo, ki bo hkratu tudi potrdila uradnike v njihovem prepričanju o moji popolni nedolžnosti.

»Gospodje moji,« sem dejal, ko smo že stopali po stopnicah, »zelo me veseli, da sem ovrgel vaše sumničanje. Želim vam za bodočnost vse najbolje in... želim tudi, da bi bili drugje nekoliko višje.« In razen tega, gospodje: ta hiša je zelo trdno zidana.

V neumnem hotenju, da bi rekel nekaj kar tja v božji dan, sam nisem več vedel, kaj klepetam.

»Nenavadno dobro zidana hiša je. Ti zidovi — so nenavadno trdni.«

Pri teh besedah sem prebrno udaril s

Nadškof Margotti in militarizem

Kakor znano, so po vsej Italiji ob 20-letnici tako zbrane italijanske intervencije, ko je Italija napovedala vojno stari Avstriji, privedli velike fašistične parade in nabore, po katerih je na stotine članov fašističnih organizacij prešlo v organizacije višjih kategorij. V Rimu so svečano obnovali tudi 16 polkov, ki so bili v prvih letih po vojni razpuščeni, da bi tako nadoknadili divizije, ki so morale v vzhodno Afriko. Tudi v Gorici so bile take fašistične naborniške in vojaške parade. Ob tej priliki je poslal goriški nadškof msgr. Margotti poveljniku »Soške« vojaške divizije (v Italiji imajo tudi milicijske divizije) generalu Montiju naslednje pismo:

»Jutri, ko bo praznik slavnih italijanskih armad, ki se s ponosom ozirajo na epska junstva starih borcev, ki so se vrnili iz epskih bojev ali pa spijo v senci vojaških pokopališč, se bo dvignila v nebo vroča molitev za večni pokoj padlih velikov in moja roka se bo dvignila, da blagoslovi dobre italijanske vojske, ki so vselej pogumni in zmerom pripravljene...«

Na praznik Kristusovega vnebohoda je bil msgr. Margotti v družbi goriškega pre-

fekta, fašističnega tajnika in drugih zastopnikov oblasti v Tolminskem kotu. Na Javorci nad Čadro so obnovili majhno cerkvice, ki jo je Margotti posvetil. Cerkev je bila zgrajena v času vojne v spomin na padle avstrijske vojske, sedaj bo služila fašistični obmojni milici in finančni straži. Ob tej priliki so priredili veliko fašistično svečanost in msgr. Margotti je imel daljši nagovor, v katerem je poudaril, da »nam je Bog hotel dati veliko in lepo domovino in je določil, da stoji v njej edini zastopnik naše svetovne cerkve.« Obširno je govoril tudi o italijanstvu in krščanstvu, ki morata biti osnovni življenjski načeli slehernega prebivalca dežele in slehernega vojaka, ki straži na braniku domovine, ker le zaradi tega »gledajo tuji na ta narod z zavistjo, ko zmerom bolj napreduje nasproti svojim vedno višjim ciljem.«

Ko so se vračali iz Javorca, so se ustavili v Zatonu. Škof Margotti in njegovi spremljevalci so si ogledali vojaško obmojnega finančarja. Nadškof je finančne stražnike vzpodbujal v njihovem težavnem delu v blagor domovine in jih zato posebej blagoslovil.

Zavladal. Obtožena sta bila protirežimske propagande. Državni tožilec je zahteval za Zavadiala 3 leta težke ječe, sodišče ga je obsojilo na poldrugo leto ječe, njegovega soobtoženca pa na 4 leta.

— Karabinjerji v Komnu so prijaviili sodišču 28-letnega Avguština Budo iz Tomacvice pri Komnu, češ, da je brez potnega lista zbežal preko meje, da si poišče dela in zaslužka. V kratkem se bo vršil proti njemu proces, v katerem bo sojen v kontumaciji.

— V Komnu je podjetnik in kmet Lojze Perič najel Josipa Skabarja in Franceta Terčona za neko delo. Oba je najel neposredno in ne po posredovanju krajevnega fašističnega sindikata. Zato so ga karabinjerji prijaviili sodišču.

— Bataljon fašistične milice je v tork odstopal z vlakom iz Trsta v Neapelj, od koder ga bodo v kratkem poslali v vzhodno Afriko. Miliciški so se zaradi visoke plače in cele vrste drugih ugodnosti prostovoljno zgledali za vojaško ekspedicijo proti Abesiniji. Prostovoljce so med miliciški vseh 6 legij v Juljski Krajini zbirali že tri mesece. Spočetka so se zgledali le redki, čeprav so jim bile obljubljene enake ugodnosti, kakor jih bodo prejeli tudi na zadnje pri-glašeni prostovoljci. Nedvomno se je morala propaganda za vzhodno Afriko celo med miliciški v zadnjem času izredno ojačati. V vzhodno Afriko je odstopovalo 630 prostovoljcev, med njimi 40 častnikov.

— Smrt v plamenih. V Cerknem je nastal v noči od nedelje na ponedeljek požar v hiši Terezije Štucinove. Gospodinja, ki je stara že 70 let, je mirno spala v svoji sobi. Ko se je prebudila zaradi vročine, je bila že vsa obkoljena od plamenov. Zaman si je skušala pomagati in priključiti ljudi na pomoč. Po težkih mukah je našla smrt med ruševinami svoje hiše. Ljudje, ki so se zbrali okrog goreče hiše in gasili, so našli njeno truplo šele, ko je bil požar docela po-gašen.

— Za komisarja fašistične organizacije v Ajdovščini je bil imenovan Julij Geraduzzi, ki kot komisar je upravljal organizacijo v Sv. Križu. Dosedanji tajnik Maffei je moral v vzhodno Afriko.

Trideset dni princesa

Glavni vlogi v tem posrečenem Paramountovem filmu igra Sylvia Sidneyjeva in Cary Grant. Vsebinsko je v glavnih obli-sih nastopna:

»V bajni kraljevini Taroniji finančni polo-

Sylvia Sidneyjeva igra glavno vlogo v filmu »Trideset dni princesa«

Žena v sodobnem svetu

Najpotrebnejša socialna ustanova

Vpliv gospodarske stiske je v nekem pogledu še bolj usoden za žensko mladino kakor za moško, zakaj zaradi bede se vda nešteto deklet prostituciji, a izhod iz nje je v današnji družbi skoraj nemogoč. Za vsak »prestopke«, posebno če ima vidne posledice, vržejo na žensko kamen in jo oblatijo (žal v prvi vrsti ženske same), da v »dostojni« družbi ne dobi niti najbednejše službe. V nekem kraju naše države so po novem zakonu za pobijanje spolnih bolezni morali zapreti javno hišo. »Ženski pokret« se je zavzel za dekleta iz te javne hiše, da so dobila zaslužek v neki kavarni kot pomivalke. Toda lastnik jih je kmalu odpustil, češ da so se »tovarišice« uprle, da ne bodo delale skupaj s »stakimi«. Morda je res, da so se nekatere od sodelavk protivile proti skupnemu delu s temi najbednejšimi, toda to njihovo stališče gre pač na rovaš današnje farizejske vzgoje in dvojne morale, ki je zlasti v južnih krajih javno priznana in sankcionirana od nižjih in višjih.

Zato bodo dekleta, ki so zapadla prostituciji, vedno deležna usode garjeve ovce, dokler se ne bo to začelo zdraviti pri korenini. Brez dvoma sta poglavitno sredstvo za odpravo zla možnost dobre vzgoje in možnost zaslužka. Osnova je gotovo vsekoli materialnega značaja, zakaj tudi dobra vzgoja ni mogoča v družini, kjer je doma siromaščina. Tako je ubožnemu dekletu že v zgodnji mladosti zapisana usoda. Koliko nedoraslih deklic se potika po delavskih predmestjih in rudniških revirjih, po cestah od hiše do hiše za kosom kruha! Kakšna bo njihova bodočnost, o tem ni težavo uganiti. Dekle, ki se že v nežni mladosti potika okoli, ki je doraslo brez nadzorstva, ker matere nima, ali pa je mati prezaposlena v boju za kosček kruha niti misli niti ne more na vzgojo svojih otrok — tako dekle je v današnjih razmerah skoro predestinirano za prostitucijo. In če je družba brezbržna nasproti usodi teh bednih, naj bi se zavzela zanje vsaj v imenu narodovega zdravja, narodove bodočnosti, če naj ne ostanejo vse te besede le lepo doneče fraze.

Spričo naraščajočega števila mladoletnih moralno ogroženih deklet, spričo glasov, ki prihajajo od raznih strani ter prosijo pomoči, bi bila nujno potrebna ustanovitev vzgojnih zavodov v več krajih naše države. Med tem ko imamo za deklice več vzgojalšč, je za deklice podobne zavode samo v Glini na Hrvaškem. Tudi pri nas v Sloveniji bi bilo vzgojalšče za ogrožene mladostnice nujno potrebno, kajti kot industrializirano ozemlje smo najbolj izpostavljeni brezposelnosti in njenim posledicam. Zato je naša zenska zveza izvedla anketo ter zbrala nekaj statističnega materiala. Rezultat te ankete je pokazal, da je takojšnja odpomoč nujno potrebna. Zato je ženska zveza opozorila odlične činitelje na potrebo ustanovitve modernega zavoda za moralno ogrožena dekleta. Banska uprava je v to svrhu vnesla v proračun vsoto 50.000 Din. S tem je vsekakor storjen prvi korak. Toda kdaj bo prišlo do realizacije te najpotrebnejše socialne ustanove? Gotovo so vsi različni zdravstveni in počitniški domovi nujno potrebni, toda bolj potrebno je zlo preprečevati, saj so različne bolezni v večini primerov le posledica materialne in moralne bede.

Imamo razmeroma zelo moderen zakon za pobijanje spolnih bolezni. Če bi se ta zakon izvajal, bi bilo prav v tem pogledu že zelo mnogo storjeno. Mnogo obeta člen 12. tega zakona: »Ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja bo preiskalo socialne vzroke, ki ustvarjajo in vzdržujejo prostitucijo, in sicer z namenom, da ukrene vse potrebno, kar bo določeno s posebno uredbo. Isto ministrstvo bo v vseh večjih mestih ustanovilo domove, kamor bo začasno spravljale žene in dekleta, ki prihajajo v ta mesta za zaslužkom, a tudi one, ki izgube službo. Ministrstvo bo tudi v zvezi z drugimi državnimi in strokovnimi oblastmi in privatnimi organizacijami, zlasti pa z ženskimi društvi in društvi za pobijanje spolnih bolezni ustanovilo in vzdrževalo posebne ustanove, kamor bo pošiljalo: a) moralno ogrožene in pokvarjene ženske mlade in b) zaradi prostitucije kaznovane ženske, in sicer zato, da bi se vzposobile za zaslužek.«

Člen 13. pravi: »Če se ugotovi, da razmere, v katerih živi mladoletni, ogrožajo njegov normalni razvoj v okolju, kjer živi, bo ukrenila banska uprava, odnosno uprava mesta Beograda vse potrebno, da odvzame oblast nad mladoletnim roditeljem, odnosno varuhu varstvo, in pošlje mladoletnega bodisi k drugi družini ali v ustanovo, določeno v prejšnjem členu.«

Če se bosta samo ta dva paragrafa izvajala, pa bo že mnogo storjeno. Toda kakor

žal ni ugoden. Ameriški bankir Gresham ponudi kralju posojilo, če pride njegova hčerka v New York. Uprizori se velikanska reklama s princeso, kar zbudi nejevolje mladega časopis. Izdajatelj Madisonsa, ki hoče prekriti Greshamove posle. Toda Madisonsa naziranj se izpremene, ko spozna princeso, pri čemer niti ne slutiti, da gre za prevaro. Prava princesa je namreč takoj po prihodu v New York zbolela in Gresham jo nadomesti z malo neznanjo gledališko igralko. Podobnost te igralke s princeso je tako frapantna, da se prevara imenitno posreči. Razkritje prevare prepreči potem sama prava princesa, ki naposled svojo namestnico privede v Madisonovo naročje, preden se vrne s posojilom v Taronijo.

Američani so prav za prav veliki v takih utopičnih komedijah, med katerimi je prav »Trideset dni princesa« ena izmed najpriščišjih. Sylvia Sidneyjeva je podala v njej eno izmed svojih najboljših kreacij. Sidneyjeva nas ne očara v svoji dvojni vlogi le s čiste neskladno sladkostjo svojega obraza, kakor radi rečejo o njej kritiki, nego tudi s priznano prirodnostjo svoje igre. Cary Grant sekundira s humorjem in Edward Arnold nam podaja pravega bankirja. Režiser Marion Gering je storil vse potrebno, da pride prirčna komedija do prave učinkovitosti nasproti občinstvu.

jela v avdienci.

Potovanje bo zelo udobno. Železniška uprava je dala na razpolago udobne pul-mane, ki se priključijo rednemu brzemu vlaku.

V ponedeljek se bodo še dobile od 16. do 18. ure prijavnice za potovanje s 66-odstotnim popustom v društveni sobi na Rimski cesti 9, pritičje, desno. Vse članice in prijateljice prisrčno vabljenje!

Vremenski pregled

Vse se jezi na neprestani dež. Ali poprej se ni tako opazilo, da smo imeli domala do Novega leta presušeno vreme, pa obilo solnca, kakor ga v toliki meri n. pr. v Ljubljani v kesnih zimskih in zgodnjih spomladanskih mesecih nismo po navadi deležni. Ako nas sedaj maj preveč zamaka, bi bilo treba prav za prav ugodno priznati, da bi se to smelo imenovati vremensko ravnesje, ali morda pravična sodba in odmera ali še kako drugače podobno.

Nič boljše se ne pohvaljajo po ostali Evropi. Domala povsod prevladuje slabo vreme, obilo oblačnih dni imajo in moče prav tako. Vsega tega je kriva seveda depresija, samo da to pot naš kontinent nima pravkar le z enim ciklonom, marveč da se jih mota čez celino več zaporedoma, a so vsi majhni, prav plitvi in malo obsejni, toda zato nič manj neprijetni. Saj je davno znano, da so take majhne, plitve depresije običajno še bolj nevarne, to se pravi, da prinesejo celo še več padavin, nego veliki viharji cikloni. Zračni pritisk je bil v tem tednu po večini Evrope razmeroma jako enakomerno razporejen, kar daje osnovo za označene depresije. V tork n. pr. je tičalo eno depresijsko jedro nad Francijo, drugo nad Porenjem, tretje nad Češkoslovaško in četrto nad južnovzhodnim obrobjem Alp. Zato ni čuda, da nas je motilo potem vse dni v tednu. Poleg tega je gospodovala nad Rusijo še posebna velika depresija, s svojim sistemom deževja. Pa še več: Na daljnem severu, nad Severnim Lednim morjem je ostala domena še posebnih ciklonov, ki so potovali tja proti sibirski obali. Zaloga sil, ki jim je poklic, da povzročajo slabo vreme, je bila potemtakem takorekto neizčrpna, kar smo imeli seveda priliko spoznavati prav temeljito. Iz marsikatero dežele so prišla poročila o povodnjah, pa o hudih nevihtah in sploh vremenskih umah.

V drugi polovici tedna je severno Evropo znova dosegel udor mrzlega zraka iz arktičnih predelov. Potegnila ga je proti jugu ena od najsevernejših depresij, ko je zavila z Ledenege morja v severno Rusijo. V široki fronti je začel prodirati severni hlad čez Skandinavijo in Finsko na jug; na Norveškem in Finskem je znova prav močno snežilo. Hlad se je nato razširil še nadalje, preplaval vso južno Skandinavijo, pa tudi Velikobritansko otočje, ki letos kar ne more doživeti pomladi, potem baltske pokrajine in sosedno Rusijo. V petek zjutraj je mrzla poplava prestopila z morja na kopno v srednjo Evropo ter Francijo in se naglo bližala Alpam, kjer se je pričela uveljavljati v toku sobote, hkrati z novimi padavinami. In tako se je ohladitev pokazala končno tudi pri nas na južni strani Alp, dasi dosedaj pač v znatno omiljeni obliki.

Za optimistično presojanje vremenskih prilik še vedno ni zadostne osnove. Tudi v junij, prvi poletni mesec po meteorološkem računanju, prehajamo domala v vsej Evropi s prenizkimi temperaturami. Še vedno so Italija, Balkan in dežele ob Črnem morju najtoplejše na vsem kontinentu, najvišjo toplino imata Sicilija in Krim v južni Rusiji.

TEDEN DNI FILMA

Maureen O'Sullivan

Dunajski dvor za časa Marije Terezije v filmu

Po veseloigri Stephana Kamareja »Mladost barona Neuhaus« je bila izdelala Ufa zvočni vefilm, ki ima vse potrebne vrline da se je uveljavil med občinstvom povsod, kjer se je že doslej predvajal. Film, ki bo imel pri nas naslov »Neke majske noči...«, nam kaže življenje na dvoru avstrijske cesarice Marije Terezije 1. 1753. V njem se zrcalita prava dunajska dobrodušnost in duhoviti humor obenem s prepričljivo prirodnostjo, ki je vsekakor potrebna, da se veseloigra uveljavi tako v filmu kakor na gledališkem odru.

Pisec veseloigre Kamare je več let preučeval kulturno-politično življenje tiste dobe, preden je napisal veseloigro, ki nam kaže zgodovino mladega šlezjskega barona Neuhaus (Viktor de Kowa). Baron prispe

brez sredstev na dunajski dvor in tam s pomočjo dveh žen najde pot do uspešne kariere. Vodstvu filma se je v polnem obsegu posrečilo stvoriti zgodovinski okvir za živo igro na dvoru, v palačah in na krajih, kjer se Dunajčan zabava. Režiser, Dunajčan Gustav Uický se je potrudil, da nam film kaže ljudi iz časa Marije Terezije takšne, kakršni so v resnici bili.

Vloge so vse v dobrih rokah. Barona Neuhaus spretno podaja Viktor de Kowa, glavno žensko vlogo pa igra priznana umetnica Käthe von Nagy, ki je že dobra znanka ljubljanskih obiskovalcev kina. Marijo Terezijo zelo posrečeno igra Lola Chudova. Film, ki je prav natrpan z duhovito dovptnostjo, bo vsekakor zanimal tudi Ljubljano.

Krotki metulji

Metuljev res ne moremo šteti med divje živali, toda o ukročenih ali celo dresiranih metuljih doslej tudi še ni bilo mnogo slišati. Vendar je praksa pokazala, da se da tudi te živalice spraviti do zaupljivosti, pri čemer je kot približevalni pripomoček seveda najboljše uporabiti sladke stvari.

Zanimivo je tudi ugotovitev, da so med temi živalmi takšne, ki naravnost smrdijo. Že davno je bilo znano, da oddajajo mnoge med njimi prave vonjave, ugodne človeškemu nosu. Tu gre za pripomoček, s katerim živali privablja drugi spol. Smrdljive pa imajo nasprotno slabi duh za to, da odganjajo sovražnike. Pri raznih trop-skih vrstah se slabi duh družijo še z neprijetnim okusom. Nobena ptica se ne bo več lotila takšnih metuljev, če je okusila njih zopno meso, kakor se izogiba tudi mnogih gosenic.

300 steklenic plina proti tovornemu vlaku

Pri Užichyju v bližini Lyona je na železniškem prehodu tovorni avto s 300 steklenicami tekočega plina trčil v lokomotivo tovornega vlaka. Učinek je bil grozen. Vse steklenice so eksplodirale kakor bombe, raznesle avto, da so poedini njegovi kosi obležali do 300 m daleč, in lokomotivo popolnoma razdejale. Soferja, strojevodjo in kurjača je ubilo, dve osebi pa težko ranilo.